

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 822/2016-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. novembra 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosa predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ], zastúpeného VESTENICKÁ & BD advokátska kancelária, s. r. o., Ševčenkova 5, Bratislava, v mene ktorej koná advokáta JUDr. Júlia Vestenická, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. BB-3 T 17/2015 a jeho rozsudkom zo 4. decembra 2015 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 To 2/2016 a jeho uznesením z 5. mája 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. septembra 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Špecializovaného trestného súdu,

pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. BB-3 T 17/2015 a jeho rozsudkom zo 4. decembra 2015 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 To 2/2016 a jeho uznesením z 5. mája 2016. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 27. septembra 2016.

Zo sťažnosti a z pripojených listinných dôkazov vyplýva, že rozsudkom špecializovaného súdu sp. zn. BB-3 T 17/2015 zo 4. decembra 2015 bol sťažovateľ uznaný vinným zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 a § 20 Trestného zákona, ako aj zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 a § 20 Trestného zákona a bol mu za to uložený trest odňatia slobody v trvaní troch rokov a šesť mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 To 2/2016 z 5. mája 2016 bolo odvolanie sťažovateľa proti rozsudku špecializovaného súdu zamietnuté ako nedôvodné. Toto uznesenie bolo sťažovateľovi doručené 27. júla 2016.

Podľa názoru sťažovateľa sú rozhodnutia všeobecných súdov nezákonné a boli nimi opakovane porušené jeho základné práva podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 2 a 3 ústavy, ako aj jeho práva podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Konkrétne sťažovateľ namieta, že špecializovaný súd sa nevysporiadal so všetkými skutočnosťami relevantnými vo vzťahu k jeho osobe, ako aj vo vzťahu k skutkom kladeným mu za vinu.

V ďalšom sťažovateľ predkladá svoje úvahy týkajúce sa námietky, že neboli vykonané ním navrhované dôkazy, hoci sa týkali okolností podstatných pre rozhodnutie. Sťažovateľ namieta, že ani najvyšší súd mu v tomto smere nevyhovel, avšak bez uvedenia konkrétnych skutočností, ktoré by vyvrátili relevantné a verifikovateľné odvolacie tvrdenia sťažovateľa.

Podľa názoru sťažovateľa nevykonaním ním navrhovaných relevantných dôkazov nepochybne nastalo porušenie jeho práva na obhajobu. Na hlavnom pojednávaní navrhoval okrem vykonania listinných dôkazov i výsluchy svedkov, ktorí z pohľadu obhajoby predstavovali podstatný prvok pre objasnenie merita veci. Nepripustením výsluchov navrhovaných svedkov bolo porušené jeho právo na spravodlivý súdny proces. Naproti tomu vo veci vystupovali takzvaní spolupracujúci svedkovia, v prípade ktorých ich výpovede boli produktom „obchodu“ medzi orgánmi činnými v trestnom konaní a svedkami snažiacimi sa dosiahnuť pre seba výhody.

V súvislosti so zločinom vydierania podľa § 189 ods. 1 a § 20 Trestného zákona, ako aj so zločinom lúpeže § 188 ods. 1 a § 20 Trestného zákona je sťažovateľ toho názoru, že tieto skutky, tak ako sú ustálené z reálneho dokazovania, nie je vôbec možné právne kvalifikovať ako už uvedené trestné činy. Pri rešpektovaní obžalovacej zásady musí súd prvého stupňa rozhodovať o skutku tak, ako je uvedený v obžalobe, prípadne pri zachovaní totožnosti skutku ho môže modifikovať. Súd síce nie je viazaný právnou kvalifikáciou skutku, avšak nepochybne je viazaný skutkom vymedzeným v obžalobe. Skutkové okolnosti možno síce meniť alebo dopĺňať, ale iba za predpokladu, že bude zachovaná totožnosť skutku.

Podľa sťažovateľa je dôležité, že právo na obhajobu tvorí súčasť práva na spravodlivé súdne konanie, pričom súdne konanie, ktorého dôsledkom je uznanie viny obžalovaného, len, resp. v prevažnej miere, na základe dôkazov, ktorých pravdivosť nebola overená žiadnym iným dôkazom, je neprípustné.

Sťažovateľ „*v neposlednom rade*“ poukazuje na to, že celý proces bol založený na nezákonných dôkazoch, a to minimálne v prípade „*ITP odposluchov*“, ktoré, i keď v obmedzenej miere, boli pripustené a implementované do dokazovania špecializovaným súdom.

Napokon sťažovateľ zdôrazňuje, že právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu a má zabezpečiť aj rovnosť zbraní medzi ním a prokurátorom. Sťažovateľ má v zmysle čl. 50 ods. 3 ústavy právo na to, aby mu bol poskytnutý čas

a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2, čl. 50 ods. 2, čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom, ako aj rozhodnutiami a to rozsudkom Špecializovaného trestného súdu pracovisko Banská Bystrica, sp. zn.: BB-3T 17/2015 zo dňa 4.12.2015 ako porušovateľa v II. rade a Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn.: 3To 2/2016 zo dňa 5.5.2016, ako porušovateľa v I. rade porušené boli.

2. Rozsudok Špecializovaného trestného súdu pracovisko Banská Bystrica, sp. zn.: BB-3T 17/2015 zo dňa 4.12.2015 a Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn.: 3To 2/2016 zo dňa 5.5.2016 v časti týkajúcej sa odsudzujúcich výrokov osoby sťažovateľa sa zrušujú a vec sa vracia Špecializovanému trestnému súdu pracovisko Banská Bystrica na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi primerané zadostučinenie vo výške 5.000,- €, ktoré je porušiteľ v II. rade povinný uhradiť sťažovateľovi do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 296,44 €, ktoré je povinný porušiteľ v II. rade zaplatiť do jedného mesiaca odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet právneho zástupcu sťažovateľa.“

Podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľ nepodal k 17. októbru 2016 dovolanie proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 3 To 2/2016 z 5. mája 2016.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Na rozhodnutie o sťažnosti nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné sudy.

Proti rozsudku špecializovaného súdu sp. zn. BB-3 T 17/2015 zo 4. decembra 2015 bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa mal najvyšší súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň v tomto rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu. Treba tiež dodať, že sťažovateľ právo podať odvolanie ako riadny opravný prostriedok aj využil.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

V ostatnej časti treba sťažnosť považovať za neprípustnú.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Z obsahu podanej sťažnosti nepochybne vyplýva, že sťažovateľ inter alia výslovne vytýka všeobecným súdom jednak porušenie práva na obhajobu, ale tiež nezákonným spôsobom vykonané dôkazy, ako aj nesprávne právne posúdenie zistených skutkov. Všetky tieto námietky sú potenciálnym dôvodom na podanie dovolania. Napriek tomu však podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľ doteraz dovolanie nepodal.

Z dosiaľ uvedeného treba urobiť záver, podľa ktorého vo vzťahu k odvolaciemu uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 3 To 2/2016 z 5. mája 2016 sťažovateľ ešte nevyčerpal možnosť podať dovolanie ako účinný mimoriadny opravný prostriedok v konaní pred všeobecnými súdmi na ochranu jeho označených práv. Pritom tak ešte môže urobiť, pretože zákonná trojročná lehota podľa § 370 ods. 1 Trestného poriadku mu ešte ani zďaleka neuplynula.

Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ nevyužil účinný mimoriadny opravný prostriedok vyplývajúci mu zo zákona, ktorým by mohol požadovať ochranu označených práv. Zakladá to neprípustnosť sťažnosti. Treba tiež dodať, že sťažovateľ ani len netvrdil (tým menej preukazoval), že mimoriadny opravný prostriedok nepoužil z dôvodov hodných osobitného zreteľa, preto ani neprichádzal do úvahy prípadný možný postup ústavného súdu podľa § 53 ods. 2 zákona ústavnom súde.

Vzhľadom na dosiaľ uvedené sa sťažnosť vo vzťahu k odvolaciemu uzneseniu najvyššieho súdu javí ako predčasná.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. novembra 2016